

Szerkesztőségi Iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Plettz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hova a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21 szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 „
Negyedévre ——— 6 „
Egy hóra ——— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1901.

XXX. évfolyam. 32. szám.

Péntek, február 8.

A német agráriusok.

Nagybecskerek, 1901. febr. 8.

(—s.) Az utolsó években nem csak minálunk, de Európa többi államaiban is erősen tömörültek az agrárius pártok, hogy érdekeiket mindenekelőtt és mindenekelőtt megvédelmezzék.

Mivel pedig az agráriusok mindenfelé urak, ennél fogva mindenfelé fontos politikai faktorokká lettek, akikkel számolniok kell a kormányoknak is.

Igy van ez nálunk és így van ez különösen Németországban, hol a gazdasági érdekkörök már előre azon iparkodnak, hogy a három év múlva kötető vámszerződéseket kizárólag csak agrárius szempontból kiindulva, teljesen saját érdekeiknek megfelelően írják elő.

A német agráriusok között u. i. bár Németország ha az utóbbi tíz év alatt nagyot halad a mezőgazdaságilag, még mindig bevitelre szorul, az a törekvés dominál, hogy mindenképen megnehezítsék, sőt lehetetlenné tegyék úgy gabona, mint élőállat bevitelünket.

És hogy ezzel a törekvéssel, bár a német fogyasztók rovására, mennyire számolnak Berlinben, azt bizonyítja Bülow államtitkár csak nem régiben tett nyilatkozata, melyben az agrár vámos felemelését quasi kilátásba helyezte — igaz ugyan, hogy csak politikából az agráriusok megnyerésére a csatorna-javaslat érdekében — ami különben nekünk nem vigasztalás.

Az agráriusok követeléseit u. i. különösen két pontban foglalhatók össze, 1-ször, hogy a mostani vámtarifa helyett állítsák föl egy kettős: maximális és minimális vámtarifa, másodszer, hogy az összes gabonaneműekre vetessék ki egy vámtétel, melynek minimuma hat márká. Ez a javaslat tavaszra fog a biro-

dalmi tanács elé kerülni s nem lehetetlen, hogy elfogadják, a mikor aztán majd rajtunk lesz a sor revanch-ül magas iparvámokkal felelni, a mi azonban sem a mi buzánknak, sem a mi árpánknak vagy szarvasmarháinknak nem használ már semmit.

Különösen a mi nagy árpa kivitelünk fogja megérezni a 6 márkás vámot, mert exportunk teljesen Német-, illetve Bajorország felé irányult, mivel csupán csak a bajor sör-ipar tudta (a 2 márkás vám mellett) a minőségben kiváló, de a német, a kaliforniai és kisázsiaiánál sokkal drágább magyar árpát megbecsülni. Már most az új háromszoros vám mellett csakis a sör-árak emelésével, vagy a termelő megkárosításával folyhatna tovább az üzlet, de sem a mi gazdáink nem adhatják négy márkával olcsóbban az árpát, sem a bajor sörfőzők nem fogják felemelni a sör árát, hanem inkább megelégszenek majd a belföldi gyengébb minőségűvel és valamivel rosszabb sört gyártanak.

Épen így fog jární a kitünő minőségű cseh árpa is, mely aztán Németországba nem juthatván ki, elveszi az osztrák piacot is tőlünk.

Ránk nézve tehát épenséggel nem érdektelen, vajjon sikerülni fog-e a német agráriusok akciója a vámszerződések dolgában vagy nem, annál is inkább, mert nem csak a gabona-exportunk, de tekintélyes állatkivitelünk is fenyegetve van, mert a vágó-marha vámot 25 és fél márkáról 30 márkára akarják emelni darabonként.

Egyébként is élőállat bevitelünk Németországba nagyon meg van nehezítve. Már magában az, hogy a v m darabonként és nem súly szerint megy, nagyon káros, meg aztán az állategészségügy védelme címén is igen sok nehézséget támasztanak.

Ennek elkerülésére a másik nagy kiviteli állam, Dánia, már export vágóhidakat rendezett be, melyekről az élőállat helyett húst importál Németországba, aminek bevitelére kevesebb bajjal jár.

A német agráriusok féltékenysége folytán azonban nemcsak mi, a par excellence termelő állam károsodunk, de károsodnak a német fogyasztók is, még pedig nagy tömegekben, míg az abból származott előnyöket csak egy kiváltságos osztály, a földbirtokos osztály fogja élvezni, mely pedig ott nem olyan állam- és fajfenntartó osztály, mint nálunk. Németország ipari állam, melynek nagy munkástömegei az agrárius érdekek dédelgetése mellett drágább kenyeret, rosszabb sört és kevesebb húst fognak enni, ami pedig nem lehet közönyös rá nézve.

Ezt a körülményt minden esetre figyelembe fogják venni a német szabadkereskedelmi és szociáldemokrata pártok, de az agrárius és reakcionárius pártokkal csupán úgy ütközhetnek meg sikeresen, ha a nacionálliberálokat is sikerül ennek a felfogásnak megnyerni.

Ami azonban a mi érdekeinket illeti, azokat nem bizzuk csupán a német pártok mérkőzésének esélyeire, hanem magunk is résen leszünk s különösen pedig Széll Kálmán erélyére és államférfiúi bölcsességére számítunk, mely azokat fényesen meg fogja védelmezni.

Daranyi Ignác földmívelésügyi miniszter február 14-én Pozsonyba érkezik, hogy a Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület negyvenéves jubileumán résztvegyen.

Összeférhetetlenségi bejelentés. Grossmann Hugó, a szocialista vezér, összeférhetlenségi bejelentést tett Polyák Béla országgyűlési képviselő ellen. Bejelentésében azt mondja, hogy Polyák Béla igazgatósági tagja, illetőleg alelnöke a Nemzetközi waggonkölcsönző társaságnak, mely a kormányval szerződéses viszonyban van. Ebből az okból tesz ellene összeférhetlenségi bejelentést.

A „TORONTÁL“ tárcája.

A táncmester.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

— Ugy-e, Irénkém, nagyon szeretsz?

— Nagyon.

— Nem fogsz elhagyni?

— Soha. De lássa, annyiszor mondtam már és maga mégis kérdi és mindig csak ezt kérdi.

— Tudod, édesem, olyan bolondos vagyok, nem tudom elviselni ezt a nagy boldogságot, hogy enyémnek, egészen enyémnek mondhatlak. Es féltetek az emberektől, mindenkitől. Ha valaki rád néz, már azt hiszem, hogy el akarnak rabolni tőlem. Mindenkit ellenségemnek nézek, hiszen olyan szép vagy és a szépség nagyon veszedelmes. Irén, mondd még egyszer, hogy szeretsz, hogy nem leszel soha a másé, hogy nem fogsz elhagyni, felejteni. Esküdj meg, hogy nyugodt, boldog lehessenek...

— Hát esküszöm, hogy mindig csak magát fogom szeretni. — Nem is kellek én másnak.

— Hátha igen?

— Nem, nem igaz.

Es Péter, a táncmester, boldogan magához ölelte a szép varrólányt. Es csókolta és ölelte szüntelen, lázasan, ittasan és nem merte engedni karjaiból; félt, hogy nem jön többé vissza. Mert Péter nem volt szép, nem volt gazdag, de végtelentül, szenvedélyesen tudott szeretni. Es ez kevés volt, Péter szerint, hogy a nőben szerelmet ébresztszen, mikor oly sok gazdag ember van a világon és a pompát szeretik első sorban.

Irén, a szép varrólány, mégis megszerette Pétert. Hiselgett a leány hiúságának, hogy a

táncmester mindig csakis ő vele táncol, ő vele foglalkozik. Így szokta meg a férfit és később megszerette. Pedig Irén igazán szép leány volt. Karcsu termetű, barna haja és fekete szemű. Szemei úgy égtek, mint a tűz, melyeket hosszú selymes pillák árnyaltak be. Kissé piros orra volt és piros ajkain, melyek mögött két sor gyöngy csillogott, mindig huncutkás mosoly lebegett. Olyan volt, mint sok más varrólány: kacér, tudatlan; olyan mint a többi nő: hü, nagyravágyó.

Ő is udvarlót akart, mint társnői, hát elfogadta a táncmester szerelmét. Es Péter bolondul szerette. Minden este megvárta 7 órakor és elkísérte haza. Sohasem történt, hogy Péter egyetlen este nem lett volna vele. Így volt ez egy teljes évig és a férfi pontosan, hűségesen kísérte a leányt és Irén viszont hűségesen biztosította változatlan szerelméről. Egyszerre azonban a dolog nagyon unalmas lett a leány előtt. Megcsömörött a sok vallomástól, a táncmester kitaró nagy szerelmétől. Közönségesnek, igénytelennek tűnt fel előtte a pontos, szegényes férfi.

Vele szemben lakott egy csunya, iszákos, tönkrement báró. A báró csinos kis varrólánynak találta Irént, érdekes kalandra gondolt és alkalmat keresett a találkozására.

Es a táncmester tovább is kísérte a szép varrólányt. Egy fagyos téli este, midőn még a táncról felhevülve, megizzadva rohant a férfi imádottját megvárni: meghűlt, köhögni kezdett és kórházba került.

Irén kísérő, udvarló nélkül maradt. Bár nem is szerette Pétert, talán unta is, mégis borzasztó volt neki így egyedül, magányosan menni. Hiányzó valamije, a férfi folyton hangzatosított szerelme. Üresnek találta az életet az ő csöpp eszével.

A vén toronyóra hetet üt, Irén haza indul. Amint így halad, egyáltalán semmire sem gondolva — egy magas, görbe hátú férfi hozzá csatlakozik.

— Báró Szerday Richard vagyok. Ugy-e nem haragszik kicsikém bátorságomért?

Irén hirtelen a táncmesterre gondol és — megijedt. Nem válaszolt semmit.

— Tudja, édes kissasszony, én ugyanis már jó ideje, hogy magát, a maga szépségét bámulom és vártam egy kedvező alkalmat, hogy megmondjam magácskáknak, galambom, mennyire szép és mennyire tetszik nekem. Mondja csak, kissasszony, nem fázik maga is, én igen. Már előre is örülök a holnapi napnak; tudja, vadászatra megyek gróf Gerendayhoz, hol Károly herceg is ott lesz és ilyen hidegben nem valami kellemes a szabadban járkálni.

Báró Szerday megy egy grófhöz, vadászik egy herceggel! milyen nagy ur ez, édes istenem! — gondolta magában Irén és szótlanul hallgatta a báró dicsekvéseit. Ez pedig beszélt a leánynak oly sokat, oly furcsa össze visszaságban nagy urakról, mindentől, hogy a szép Irén a kapuban a báró azon kijelentésére, hogy holnap ismét el fogja kísérni, öntudatlanul is azt válaszolta „jó.”

A báró pedig mosolygott a gyors sikerén. Tudta, hogy hódításának a módszere ellen a társadalom ezen osztálya soha ellentállni nem szokott.

— Magamfajta emberekkel mindig szívesen elsétálgatnak a leányok, pedig nem vagyok szép, nem vagyok gazdag, de cimem van és es elég. Kellemes egy teremtes ez a mostani varrólány is; aztán milyen gyorsan hódított meg; hát majd csak elég ügyesen fog mulni az idő, — monologizált a báró.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken délután 5 1/2 óráig; ugyanazon napokon este 6-tól 8-ig urak részére is. A kádfürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad.

- Február 9. Tanfolyamhallgatók bálja.
 " 11. Közigazgatási bizottsági ülés.
 " 12. Tor-Vásárhelyiek műkedvelő-előadása a színházban.
 " 16. Zenekedvelő-egylet hangversenye a kaszinóban.
 " 18. Polgári bál.

— **Lehet-e tiszt a segédjegyző?** A hírlapokban ismételve szó volt arról, hogy a községi segédjegyzők a tartalékos tiszti (hadapródi) rendfokozat elnyeréséről elzártnak, vagyis társadalmi állásuk nem tekintetik megfelelőnek a tiszti állás tekintélyével. Legutóbb a kis-zombori segédjegyzővel történt ilyen eset, akit azért nem akartak tisztá kinevezni a 46. gyalogezredben, mert „csak segédjegyző”. A „Budapesti Tudósító” illetékes helyről most arról értesül, hogy ebben a kérdésben a hadügyminiszter a honvédelmi miniszterrel egyetértően akkora határozott, hogy az olyan segédjegyzők, akiket a községek élethossziglan választanak meg s akik egyébként is teljesen megfelelnek az előírt jövedelemmel rendelkeznek, a tartalékos tiszti (hadapródi) rendfokozat elnyeréséről el nem zárandók, ellenben az oly segédjegyzők polgári állása, akiket a jegyző fogad fel s akik e szerint csak ideiglenesen vannak alkalmazva, a tiszti (hadapródi) rendfokozattal össze nem egyeztetendők tekintendők.

— **A városi vincellér.** A városi szőlőtelep kezelésére a polgármester Groszás József debreceni lakost nevezte ki, mint aki legjobb minőségű birtokosok közül. A városi vincellér f. évi március 1-én foglalja el állását.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Hrabák Károly nagykikindai kir. törvényszéki irnokot a szegedi kir. törvényszékhez helyezte át.

— **Halálozás.** Módosról írják, hogy Krémer Péter, Csávossy Ignác kir. tanácsos, nagybirtokos tisztartója tegnap rövid szenvedés után Csávossy elhunyt. A köztisztviselői állású tisztartó, — aki előbb báró Nikolics Feodor rudnai nagybirtokos szolgálatában állott, — harminc éven át bírta a Csávossyak bizalmát, a kik Krémerben egyik legűzb, legkötelességtudóbb és példás gazdatisztjuket veszítették. A boldogultat mélyen megöregt özvegyén kívül három gyermeke és számos unokája gyászolja. A Csávossy család igaz részvétét fejezte ki az özvegynek és koszorút helyezett a ravatalra. Krémer halálosa nemcsak barátai és tisztelői körében, hanem az egész vidéken mély részvétet keltett.

Es elmúlt egy hét. A báró esténként megvárta Irént és együtt mentek haza. Romegve várta a leány az időt, a mikor a hetet harangozák. Szerette volna ha mindenki, az egész város látja a báróval együtt menni. Egyébre ő nem gondolt; nem sejtette, mit mondanak az emberek, mi lesz ennek a vége. A táncmesterrel nem törődött már. Elfelejtette, csak a mindég nagy urakról beszélt báróra gondolt. A férfi észre vette, hogy ez a kacér kis varrólány csupán tudatlanságból kacér és hiúságból kísérteti magát vele, de nem tágitott. Találkát kell adni a kicsi kének — mondotta egyre.

Péter felgyógyult és első dolga volt imádoztját megvárni. Mialatt beteg volt, mindig csak Irén, a gyönyörű Irén járt eszébe, csakis ő reá gondolt és még jobban bolondult utána. Szinte ráta a hideg a nagy gyönyörűségtől, hogy megláthatja végre szerelme tárgyát. Nem rosszalta, hogy a leány egyszer sem tudakozódott állapota iránt; azt hitte, hogy ez másképp nem lehet, ennek így kell lenni. Didergett a belső nagy melegtől. Egy fél óra múlva jött a leány a báróval. Irén úgy tett, mintha nem ismerné, nem venné észre Pétert; elment és nem nézett vissza, mint máskor tette.

A táncmester ott állott egy ideig, mintegy kövé meredten a féltékenységtől. Nem látott, nem hallott, csak érezte, hogy Irén hűtlen lett, megszegte esküjét — megcsalta.

Azután, mint a sebzett vad, szédülni kezdett, forgott vele az egész világ és utánok rohant. Nem látta őket sehoh. Ki az a férfi? hova mentek? . . . A legundokabbra gondolt, amint végig rohant az utcákon . . . Hiába. Irén lakásához ért és — megállt.

— Nem megyek innen, nem! Várni fogok, míg haza jön, mert haza fog jönni, kell jönnie.

As idő mult, Irén csak nem jött, a tánc-

— **Megjöttek a ménék.** A tiz állami és a két városi bérmen megérkezett és folyó hó 11 étől fogva a lötenyésző gazdák rendelkezésére fog állani az aradáci-utcai fedezetelési állomáson. Az érkezett ménék a következők:

A mén neve	fajtája	dija
1. Baldur	félvér . . .	24 kor.
2. Nónius XXXI.	" . . .	12 kor.
3. Győztes Nónius I.	telivér . . .	10 kor.
4. Előszállás VI.	félvér . . .	10 kor.
5. Előszállás VIII.	" . . .	8 kor.
6. Gidran XL.	" . . .	8 kor.
7. Nónius Ürmány	" . . .	6 kor.
8. Ó Baján IX.	arab . . .	6 kor.
9. Zarif III.	" . . .	4 kor.
10. Schaggya II—4	félvér . . .	4 kor.
11. Zsarnok Nónius XII.	" . . .	20 kor.
12. Szemlak X.	telivér . . .	20 kor.

— **A férj utódja.** Perlaszról jelenti tudósítónk: Dörner György a napokban este felé a tőle régóta elváltan élő neje lakása előtt haladt el, melynek kapujában ujjabb udvarlója Marsal Ferenc állott. Mire Dörner a lakás elé ér, Marsal se szó, se beszéd, egy furkós bottal neki esik és a lábászárát kezdi érdekelni. A zajra kijött a szobából a hűtlen feleség és revolveréből három lövést tett férjére, amelyek szerencsére nem találtak. A férj futásban kereset menedéket és egyenesen a csendőrhöz futott, akik a helyszínen megjelenve, konstatálták a férj elodásának valóságát. Miután az asszony és az udvarló beismerő vallomást tettek, az ügyet a pancsovai törvényszékhez vitték.

— **Rendezvous az iskolában.** Csöszteleki levelezőnk írja a következő esetet: A napokban éjnek idején Beierle János tanító emberi lépteket hallott az iskola körül, fölkelte az ágyából, hogy utána nézzen, de az éjjeli látogatók bevonultak a tanterembe és azt belülről magukra zárták. A tanító kíváncsi volt, kik lehetnek az iskolalátogatók ily szokatlan időben s miután többszöri felszólítására az ajtót nem nyitották föl, reájuk törte az ajtót. De vesztere cselekedett a tanító, mert a koromsötét éj leple alatt az éjjeli látogatók derekasan elnásángolták, még pedig az iskolai nádpálcával. A tanító ordított, mint a sakál, mire jöttek emberek és köllőleg megvilágosítván a helyzetet, kitént, hogy az éjjeli látogatók Martin Pál és Jung Mátyás ottani legények voltak, akik szívők váiasztottjaival bizonyára nem ajtatokodás céljából zárták magukra az iskola ajtót. A két legényt magánlak megeértés címen följelentették a bíróságnál.

— **Módoson nem lehet billiárdozni.** Kocsij Antal módosi vendéglőstől a napokban összes elefántos golyóit elemelték. Mindaddig, míg az ujonnan rendelt golyók meg nem érkeznek, Módoson nem lehet billiárdozni, csupán a kaszinóban, no de ide nem mindenkinek szabad a bemenet. A specialista tolvajt erősen nyomozzák,

de még eddig se tolvaj, se a golyók nem kerültek elő.

— **Csecsemő a jégen.** A csávosi hid mellett a Temes folyó uszó jégtábláján a csendőri őrsjárat egy öt és fél hónaposnak látszó fiú hullát talált. Hogy kié volt a csecsemő és ki dobta a folyóba, ez iránt folyik a vizsgálat.

— **Leégett oltár.** A starcsovai római kath. templomban, mely hétköznap délután zárva szokott lenni, a napokban d. u. 4 órakor az egyik mellékolár leégett. Mire a tüzet észrevették, már nem segíthettek, mert az oltár porig égett. A tűz keletkezése ismeretlen. Biztosítva nem lévén, a hitközség kára mintegy 2000 korona.

— **A torontálvásárhelyi Kossuth-szobor létesítésére,** mint ottani tudósítónk írja, megalakult az állandó szobor-bizottság. Tiszteletheli elnökök: Ambrózy Sándor, Gacsai János és Sepsey Mihály; elnök Szenti Imre; alelnökök: Vig Antal és dr. Somogyi Sándor; jegyző Hrusztek Nándor; pénztáros Sepsey János; ellenőr Tótkal Lajos. A helyi bizottság tagjai: Czégeny András, ifj. Szenti András, Mészáros József, Oláh József, Vitsai Antal. A pancsovai bizottság tagjai: dr. Hódy Antal, Lovag Feymann Gyula, Fa István, Molnár József, Kis Mór és Nádor Gyula.

— **Kubikosok harca.** Az ország minden részéből verődnek össze a kubikosok, s in Mihály Erdélyből, Pap János Bihar megyéből verődtek Gaád községbe, ahol hosszabb ideig tartó munkájuk akad. Itt aztán valamiképpen szóváltásba keveredtek idősb és ifjabb Marsal András csongrádi és Kis Lajos zempléni megyei kubikos társakkal. Ez utóbbiak aztán dorongokkal úgy ellátták a két mssziről ideszakadt atyafit, hogy beszakadt a koponyájuk. Mivel Kis Lajos nem tudta magát kellőképpen igazolni, ezt eltozták, a másik kető ellen pedig följelentést tettek.

TÖRVÉNYSZÉK.

Esküdtszéki tárgyalás.

— Saját tudósítónktól. —

— február 8.

Váljunk el!

— A délutáni tárgyalás. —

A tegnap délután 3 órakor folytatott tárgyaláson Solyvos Gusztáv esküdt helyébe, aki beteg lett, Birk Mihály pótesküdt lépett. Folytatták ezután a déiben félbehagyott tanukihallgatást.

Sztojadinov Misa inasgyerek azt igazolja, hogy látta, midőn vádlott revolverét a Bégába dobta.

Gruin Szeva, vádlott sógora azt vallja, hogy vádlott folyton magánál tartotta revolverét. Egyszer hozzájött felesége után, aki vonakodott hazatérni. Vádlott részegente revolverét neje. Tanu csavarsa ki kezéből.

Czveity Jeltáné az előbbi tanu vallomását

és életének mutatója örült gyorsassággal pereg. Az a hitvány féreg meg csak tovább rája tüdejének legutolsó porcikáját is, mig egyszerre nem lesz már belőle semmi és ő sem lesz többé. Számlálgatja, olvassa a perczeket, mikor a féreg a végére ér. Most ezt, majd azt, azután ezt eszi és készen lesz . . . Nem fog soká tartani, — mondja Péter és fejét kiaszott kezei közé fogva — feljajdul.

— Csak egyszer, egyetlen egyszer mehetnék még el innen, hol csak halál van és beszélnék vele Megmondanám neki, hogy miatta halok meg, mert oly nagyon, oly örülten szerettem. Könyörögnék neki, hogy felejtse el esküjét és szeressen mást, mert én meghalok és akarom, hogy legalább ő legyen boldog.

Es fájdalmasan, borzalmasan mosolygott . . .

Es ismét tavasz lesz. Az ápolónő a nagy kertből ibolyát szed és elviszi Péternek, szépen csokorba kötve.

— Ezt Irén küldi, ugy-e igen?! — kiáltja, amint meglátja a virágokat.

— Igen, igen, Irén küldi — mondja szomoruan a nővér.

— Oh, édes Irén! áldjon meg az Isten, légy boldog, nagyon boldog, mert olyan jó, olyan szép vagy! Es megcsókolta a virágokat milliószor és nem adta ki a kezéből Magába szivta a nehéz illatot és egész lénye átváltozott.

— Irén! — suttogta folyton mind halkabban és halkabban, mig hangja teljesen elhalt. Nem tudott már szólni, csak üvegesedő tekintete rápadt a kezében görcsösen tartott virágokra és szíve gyöngén — utolsó dobban . . .

. . . A májusi napugár behatolt a leeresztett függönyön át egy picinyke résen, oda tüdőtt homlokára és Péter mintha megdicsőült volna a szerelem tüzeiben . . . **Fenyéri Jakab.**

igazolja, amennyiben akkor, midőn a revolvert kicsavarták vádlott kezéből, ő is ott volt.

Vorgity Zsiva tagadja, hogy szerelmi viszonyt folytatott volna sértettel.

Főelvártak ezután vádlott előéletére vonatkozó iratokat, melyből kitűnik, hogy lopás bűntette miatt hat havi börtönnel volt sújtva.

Ezután elnök fél 5 kor a bizonyítási eljárást befejezettnak nyilvánítja.

A kérdések feltétele után a vád- és véd beszédek következtek, melyek meghallgatása után az esküdtek meghozták a verdiktet, mely mindkét főkérdésre igennel szólván, vádlottat bűnösnek mondották ki. Ennek alapján a bíróság vádlottat a btk. 279. §-ba ütköző és a 280. és 281. §. 3 ik bekezdése szerint minősülő szándékos emberölés kísérlete miatt két évi fegyházra ítélte.

Feleségének gyilkosa.

Részletlen megirtuk annak idején, hogy egy Puksa Géza nevű elzúllott uri ember a múlt évi október hó 8 án Német-Elleméren, az ott Balás Ivánnál szolgálatban álló feleségét négy lövéssel meggyilkolta. A gyilkos férjet már másnap elfogták.

A meggyilkolt még 1888. év óta volt törvényes neje vádlottnak, de a férj iszákossága és gomba magaviselete miatt többször különváltak hosszabb-rövidebb időre.

A bíróság az eddigi tárgyaláson működött tagokból állott.

Az esküdtszék a következőleg alakult meg: Konkoly Samu, Tinke Ferenc, Gerlach Péter, Schrank József, Blasovitz János, Tarnay Ferenc, Krumenacker Ferenc, Kovács István, Acs János, Bibits Pál, Türi Lázár, Quirfeld László. Pótesküldtek: Mesin Béla és dr. Gyertyánffy Jenő.

Vádlott kihallgatása.

Vádlott Puksa Géza elnök kérdésére kijelenti, hogy bűnösnek érzi magát. Feleségével legutóljára Budapesten múlt évi május 8 án találkozott az utcán, aki már előzőleg elhagyta őt. Miután hiába kértem — ugymond — hogy visszatérjen. En elutaztam, hogy felejtsem a feleségemet, de nem bírtam. Közben mindenkitől azt hallottam, hogy feleségem ilyen, meg ilyen rossz asszony. Nem tudtam mit tenni. A gyermekeket tartásba adtam. Elmentem a kapitányságra, felhívtam a feleségemet. De nem találtak rá. Erre országoszerivel köröztetését rendelték el. Később ráakadtam feleségemre nővérénél, aki kormárosné, ahol egy előttem idegennel a legbizalmasabb beszélgetést folytatta. En a csapos által rendőrt hívtam, de miután nálam revolver és erős bot volt, a rendőr engem tartóztatott le. A rendőrségen aztán találkoztam feleségemmel, ki azt mondotta, hogy találkozzam vele este 8 órakor. De ő nem jött el és nem is láttam többé. De azt hallottam, vagy 5 héttel Ellemérré való utazásom előtt, hogy feleségem Német-Elleméren Balás Ivánnál szolgálatban van. Elutaztam tehát Ellemérré, azon elhatározással, hogy vagy ott kapok munkát, vagy elviselem feleségemet magammal. Revolver mindig volt nálam. Két szenvedélyem volt: a fegyver és könyv. Eljöttem tehát Ellemérré. Rendkívül fel voltam habborodva, egészen ki voltam forgatva magamból, izgatott és egy kevésbé ittas is voltam. Mindenütt hazudtak nekem; Elleméren és Pesten is. Nagykikindán megtöltöttem a revolveremet. Ellemérré érkezve megkérdeztem, hol lakik Balás Iván. Egy másik házat mutattak nekem, én elmentem a kijelölt helyre és ott egy nőtől kérdeztem, hol van Puksa Mária. Az illető nő azt felelte, hogy Irma nagyságát keresi? Erre rejtenezes izgalomba jöttem. A feleségem nagysága lett, a gyerekek pedig csavarognak mindenfelé. Bementem egy szobába, de nem tudtam, hogy ez a doktorné háza, dacára a figyelmeztetésnek, hogy oda nem szabad bemeni. Azt hittem, hogy feleségem van ott. Ott azonban megmutatták Balás Iván házat. En elmentem oda és egy szobába bementem. Ott láttam egy férfit feleségem mellett ülni és úgy tetszett előttem, hogy ölelkeznek. Hirtelen felálltak mindketten, egymást elengedve. En azt mondtam feleségemnek, hogy „Őn itt van, nagyságos asszonyom?” De agyam ekkor már egészen elborult és nem tudtam már, mit cselekszem. Tudom, hogy feleségem menekülni akart, én azonban rögtön rálöttem, a férfi pedig karom alatt kimenekült. Nem tudom, hogy háromszor vagy négyszer löttem-e feleségemre. Az első lövésre feleségem nem rogyott még össze, a többire azonban igen. Feleségem is, meg én is hirtelen lobbánó természetűek voltunk. Nőm erkölcstelen asszony volt; szeretett Budapesten a Váci-utcán olyan időtáiban járkálni, mikor a félvilági hölgyek gavallérokra vadásznak. Rendkívül szerettem feleségemet.

Az elnök megjegyzi, hogy vannak tanúk, akik bizonyítják majd, hogy felesége erkölcsös asszony volt és hogy vádlott részes, durva ember volt,

ki folytón verte a feleségét és azzal fenyegette, hogy meg fogja még ölni. Be van bizonyítva, hogy vádlott 1899. márciustól 1900. májusig viszonyt folytatott egy asszonnyal, együtt élt vele és szintén olyan durván bánt vele, mint hitese feleségével. Később pedig Sentl Annával élt együtt.

Vádlott tagadja, hogy előre megfontolva követte volna el tettét; hanem csak óriási felhaborodásban cselekedett.

Elnök azt bizonyítja vádlottnak, hogy mikor Elleméren a kocsmában megszállt, a kormárosnét erővel megakadályozta, hogy hirt vigyen a feleségének. Látszott tehát ekkor, hogy el akart háritani minden akadályt, hogy zavartala ul cselekedhessen.

Ezután a vádlottnak a vizsgálóbíró előtt tett vallomását olvasták föl.

A bizonyítási eljárás.

Balás Ivánné tanu vallja: A terhelt nálam volt szobaleány. Komoly természetű volt és nagyon meg voltam vele elégedve. Erkölcszetlenséget nem hallottam felőle és nem is tartom ilyennek. Az esetre vonatkozólag csak annyit tudok, hogy a lövésekre felébredtünk. Az inas befutott hozzánk és azt mondotta, hogy itt van a szobaleány ura és lelőtte feleségét; bot is van nála. En az inast rögtön a csendőrökért küldtem. Az inas jóra való fiu volt.

Balás Iván tanu: Szobaleányunk jó viseltű volt és meglátszott rajta, hogy nem volt még szolgálatban. Az inas is jóra való gyerek. Viszony az inas és a szobaleány között nem volt. A dolog így történt: 8 órakor bejött a szobaleány és felkeltett bennünket. Erre kiment. Közvetlen utána egy idegen hangot hallottam, ki azt kiáltotta: „Sie sind hier gnädige Frau? Endlich habe ich sie getroffen!” Es három vagy négy ütészzerű csattanást hallottam. Az inas befutott szobánkba és azt mondta, hogy a szobaleány ura van itt, mire mi a csendőrökért küldtük. Erre csend lett a házban. En az hittem, hogy az udvarra rohantak ki verekedés közben. Mi kimentünk, de nem láttunk semmit. Bementünk tehát öltözőmbé és ott láttuk szobaleányunkat vérben fekvő.

Kovalszky Ferencné, tanu: Egy férfi bejött reggel szobámba és folytón azt kiáltotta, „asszonyt keresek! asszonyt keresek!” és az „üreségbe” bámult bele. En örülnék tartottam és nem akarván vele ellenkezni, azt mondtam, „hogy az az asszony, akit maga keres, nincs itt, hanem a vasut felé ment.”

Erre azt mondta, hogy Puksa Irmat keresi és Balás Iván házat. Tovább beszélt, hogy „az én feleségem, hitese feleségem és három gyermekünk van; csak azt az egyet keresem.”

A házamban nem volt semmiféle Irma nagysága. A vádlott arca nem volt felduvalva, hanem italszagú volt, ittasság nélkül.

Elnök ekkor a tárgyalás folytatását délután fél 3-ra halasztotta, amiről lapunk holnapi számában hozunk tudósítást.

Irodalom.

* Mohamed. Akármilyen mystikus is a Mohamed keleti vallása, sokat tud róla a közőnség. A költők és beszélyírók szívesen és gyakran fordulnak a szines kelet felé, ahol születik a nap, ahol az arany tempál virága nyílik s harmatkönyes fűvön, holdvilágos fehér éjszakákon gondolatfinom fátyolban táncot járnak a szép barna nők; fehér ménen, gyöngylázás, vékony, művészi díszszel ékes csövű puskával tigrisre vadásznak a tarka selyemruhás, turbános férfiak. A vallásuk is csupa költészet. A szurákbán a végtelenség dallama zeng. Nem azé a titokzatos végtelen, amely büntet és igazságot tesz, a mely érthetetlen s melyet theologusok magyaráznak, hanem a szelid, költői határtalanság, mely aranyzsinben ragyog, mint a puszta, ha végig suhan rajta a napsugár s a távolban ezüstös zöldbe oivad, sejtetve, de el nem árulva, ami tul van. Szuráik ezt zöngik oly fonséggel, mint akár a Szent Gergely-féle énekek az Ur dicséretét. Ime a 82 ik szurának kezdő sorai:

Ha az ég majd kettéhasad,
Ha a csillagok széthullanak,
S egymásra szakadnak a tengerek,
S kifordulnak a sírhelyek:
Akkor tudja meg a lélek,
Hogy mit kezdett és mit végzett!

s a befejezése:

Csak Isten tudja, mi az ítéletnap!
Egy nap, melyen más lelken nem segít a lélek,
Csak Istennél lesz az ítélet!

Erről az érdekes és költői vallásról s alapítójának életéről szól a Nagy Képes Világtörténet IV. kötetének egy része. Az első rész a népvándorlás korát tárgyalja, Borovszky Samu akadémiai tag tollából, a második rész az izlámot az omájjád dinasztia bukásáig. Ezt a részt az európai hírű orientalista, az izlámnak ez idő szerint elsőrangú buvára, dr. Goldziher Ignác

akadémikus és egyetemi tanár írta, akit az Izslam készülőben levő nagy lexikonának főszerkesztőjéül kért fel a nemzetközi szerkesztő-bizottság. Most a jeles tudós a hazai irodalmat gazdagítja nagybecsű új cikkével.

Az egész nagy vállalat 12 kötetre terjed s Marczali Henrik jeles történetíró, akadémikus és egyetemi tanár szerkesztésében a legkiválóbb erők közreműködésével jelenik meg. Egy kötet ára diszkótésben 16 kor. Kapható részletfizetésre és füzetenként is (egy füzet 60 fill.) a kiadó Révai Testvérek Irod. Int. Részv. Társ. könyvkereskedésében (Budapest, VIII., Üllői-ut 18.).

TAVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése február 8-án.

Budapest, február 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésében zsufolt karzatok mellett a napirend előtt Györry Elek, Kubik Béla és Lakatos Miklós szólaltak föl a marosvásárhelyi választás ügyében. Györry házszabályellenesnek mondja az elnök tegnapi kijelentéseit, amit Barta indítványára tett, aki az ülések fölfüggesztését hozta javaslatba.

Ezután Olay Lajos, Papp Elek, Fáy István, Dieneš Márton sürgős interpellációkat jelentettek be.

Horánszky Nándor helyesli az elnök kijelentését, ami Polónyit hatalmas filippikára buzdította, természetesen az elnök eljárása ellen.

Horánszky és Polónyi összetűzése után Széll Kálmán miniszterelnök állott föl szólásra, aki szintén helyeselte az elnök kijelentéseit. A miniszterelnök a többi közt kijelentette, hogy Sélley Sándor miniszteri tanácsos elnökségével, az ellenzék bevonásával bizottságot fog kiküldeni, amelynek feladata lesz ezen ügyet minden oldalról felderíteni.

Endrey Gyula, mint szemtanu ismereteti az eset részleteit. Óriási hivatalos preszsiót tapasztalt. Kikel több vármegyei tisztviselő ellen, akik szerinte a választást hivatali terrorizmussal, pénzzel befolyásolták. A csendőrök eljárása tömeggyilkosságot volt. A bűnösök szigorú megbüntetését kívánja.

Elkeseredett szóharc keletkezett Endrey Gyula és Plósz Sándor igazságügy-miniszter között, miközben a szélső baloldalon a palokat döngették és oly fül-siketítő zaj keletkezett, hogy az elnöklő Tallián Béla kénytelen volt az ülést 10 percre fölfüggeszteni.

Szünet alatt a miniszteri szobában a kormány tagja megbeszélést tartottak a teendőik iránt, minek folyamánként az ülés újból való megnyitása után szólásra emelkedett Plósz Sándor igazságügy-miniszter, aki kijelentette, hogy félreértés van a dologban.

Az ülés tovább folyik.

A Reichsrath-ból.

Budapest, február 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik: A Reichsrath ma délutáni ülésében megválasztja az elnökséget.

Vonatkisiklás.

Budapest, február 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) New Yorkból sürgönyzik: Az Erie-vasuton, a világ leggyorsabb vasutján Amasa és Greenwille közt vonatkisiklás történt, minek következtében 15 utas életét veszítette. Számosan megsebesültek.

Határidő-üzlet.

Budapest, febr. 8. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Kielégítő kínálat mellett a vételkedv is valamelyest javult az előző hetihez képest. Az árak 5 fillérrel emelkedtek. A mai határidő-üzlet jegyzései:

Buza őszre	7.47—7.48
„ tavaszra	7.68—7.69
Rozs őszre	7.34—7.35
Tengeri májusra	5.12—5.13
Zab őszre	6.19—6.20

Szerkesztői üzenetek.

Jelenvolt előfizető. Beküldött közleménye már két nappal előbb bent volt a „Torontál”-ban „H.” jegyű levelező. Ajánlatát elfogadjuk.

KÖZGAZDASÁG.

Takarékpénztári közgyűlések.

- Február 10. A módosi takarékpénztár közgyűlése.
 „ 10. A Torontálvármegyei központi hitel-szövetkezet, mint az Országos központi hitel-szövetkezet tagja közgyűlése.
 „ 14. A Lázár-földi takarékpénztár, hitel- és előlegezési szövetkezet közgyűlése.
 „ 17. A Nagykomlósi Népbank, mint részvénytársaság közgyűlése.
 „ 17. Az alibunári járási takarékpénztár, mint részvénytársaság közgyűlése.
 „ 17. A Beodra-karlovai takarékpénztár és előleges-szövetkezet közgyűlése.
 „ 17. A Beodra-karlovai önszegélyező szövetkezet közgyűlése.
 „ 22. A Fényi takarékpénztár és előleges-szövetkezet közgyűlése.
 „ 24. A torontáli h. é. vasutak alkalmazottainak takarékpénztár és előleges-szövetkezet közgyűlése.
 Március 3. A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete közgyűlése

Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1901. évi február hó 1-től február hó 7-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltások történtek:

Özv. Stagelschmidt Pálné szül. Napholcs Paulina tulajdonát képező 527. öi számú házat elajándékozta Jakabcics Imréné szül. Stagelschmidt Paula és Stagelschmidt Lujzának.

Koczó Mária a tulajdonát képező 1046. öi, számú házat eladta Adamkó Paulina, Márton, Genovéva, Emilia és kiskorú Adamkó Bertának 2500 koronáért.

Tarczul Julianna és Draginya tulajdonát képező 2742. öi. számú házat megvette Mucz Péra és Julka 620 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyzették a Nagybecskereken, 1901. évi február hó 8-án megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	6.40 korona
kétszeres	„	6.10 „
rozs	„	6.— „
árpa	„	5.— „
zab	„	5.50 „
kukorica új	„	3.90 „
repce	„	10.80 „
széna I.	„	2.80 „
„ II.	„	2.50 „
szalma I.	„	1.50 „
„ II.	„	1.— „
burgonya	„	2.20 „
marhahús I. 1 kilogr.	„	—96 „
„ II.	„	—88 „
borjú hús	„	1.20 „
disznó hús	„	—96 „
juh hús	„	—72 „
zsir	„	1.04 „

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekről.

Érvényes 1900. december hó 1-től.

Érkezik:

A nagybecskereki pályaudvarra:

- Zsombolyáról: délelőtt 9 óra; este 7 óra 22 p.
 Pancsováról: délelőtt 7 óra 53 p.; délután 6 óra 10 p.
 Tomsvárról: délelőtt 9 óra; este 7 óra 22 p.
 Verseczről: délelőtt 9 óra; este 7 óra 22 p.
 Alibunárról: este 7 óra 22 p.
 Zsombolyáról: (keskenyvágány vonalon) reggel 8 óra 7 p.; este 6 óra 48 p.
 Budapest—Nagy-Kikindáról: reggel 7 óra 52 p.; délután 4 óra 45 p.; éjjel 10 óra 22 p.

Indul:

A nagybecskereki pályaudvarról:

- Zsombolyára: reggel 3 óra 55 p.; délután 4 óra 50 p.
 Pancsovára: reggel 8 óra 10 p.; délután 6 óra 30 p.
 Tomsvárra: reggel 3 óra 55 p.; délután 4 óra 50 p.
 Verseczre: reggel 3 óra 55 p.; délután 4 óra 50 p.
 Alibunárra: reggel 3 óra 55 p.
 Zsombolyára: (keskenyvágány vonal) reggel 4 óra 8 p.; délután 5 óra 16 p.
 Nagy-Kikinda—Budapestre: reggel 5 óra 45 p.; délelőtt 11 óra 49 p.; este 7 óra 05 p.

HIRDETÉSEK.

Perjámosi járás főszolgabírósgától.

514. sz. 1901.

152—3.3

Pályázati hirdetés.

1000 korona évi fizetés, körülbelül 100 korona husvizsgálati díj és a megyei szabályrendeletben megállapított látogatási díjakkal javadalmazott sárafalvi köz-segi körállatorvosi állásra pályázatot hirdetek.

A körhöz Sárafalva, Egres, Szent-Péter, Uj-Szent Péter és Pészak községek tartoznak.

A törvényhatóság által netalán a kör beosztása feletti változtatásába a megválasztott állatorvos, ellenszolgáltatás nélkül, beleegyezni tartozik.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt folyamodványukat f. évi február hó 28-ig hozzám adják be

Perjámos, 1901. évi február hó 2-án.

Gyertyánffy s. k.,

(P. H.)

főszolgabíró.

Nagybecskerek rend. tan. város polgármesterétől.

1420/1901. ki. szám.

158—1.1

Arlejtési hirdetés.

Nagybecskerek város tanácsa közhírré teszi, hogy a főgimnáziumi játéktér berendezésének biztosítása tekintetéből 1901. évi február hó 11-én délelőtt 9 órakor a város házi épület II. tanácsnoki irodájában árlejtés fog tartatni, melyhez vállalkozni szándékozók meghívotnak.

Zárt ajánlatok az 1674 korona kikiáltási összeg 5%-ával felérő bántópenzzel és 1 koronás bélyeggel ellátva az árlejtés megkezdéséig fenti irodájában naponta a hivatalos órák alatti beadhatók s ugyanott a terv, költségvetés és feltételek betekintethetők.

Nagybecskereken, 1901. évi február hó 1-én.

Dr. Grandjean József,
polgármester.

Torontálvármegye törökkanizsai járás főszolgabírája.

826/V. szám. 1901.

151—3.3

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye törökkanizsai járásban kebelezett Torontál-Józseffalva nagyközségben leköszönés folytán üresedésben levő jegyzői állás betöltése céljából, amely állással 1700 korona készpénz fizetés, 4 szoba és megfelelő mellékhelyiségekből álló lakás, mintegy 300 □ öl házikert élvezete s a magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak szedési joga van egybekötve, ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerűen felszerelt folyamodványukat hozzám folyó évi március hó 15-ig benyújtásuk.

Törökkanizsán, 1901. február hó 1-én.

Tallian Emil,
főszolgabíró.

Bérbe adandó lakások.

Egy 2 utcai és 1 udvari szobából és mellékhelyiségekből álló lakás azonnal, egy ugyanolyan lakás május hó 1-étől, egy 3 utcai és 2 udvari szobából és mellékhelyiségekből álló lakás május hó 1-től bérbe adandó.

A két előbbi a Kinizsy-utcában, az utóbbi a Rákóczy-utcában van.

Bővebbet

Virágh Vilmos,

háztulajdonosnál

Rákóczy-utcában, 2473. sz. a.

154—3.1

Meghívó.

A nyerői tej- és más élelmi cikket értékesítő szövetkezet 1901. évi február hó 15-én délután 3 órakor a nyerői nagyvendéglő helyiségében tartja

I. rendes közgyűlését,

melyre a t. c. tagok ezennel tisztelettel meghívotnak.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése és a mérleg előterjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. Az összes tisztviselők felmentvényeinek megszavazása.
4. A felügyelő bizottság megválasztása.
5. Az alapszabályok esetleges módosítása.
6. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két szövetkezeti tagnak megválasztása.
7. Indítványok.

Nyerői, 1901. évi február hó 6-án tartott igazgatósági üléséből.

161—1.1

Az igazgatóság.

Kiadó lakások.

A Váraljai-utcában 838. sz. házban egy utcai lakás

évi bér 180 forint

folyó évi május hó 1-étől;

továbbá a Rákóczy-utcában 2064. sz. házban

egy udvari lakás

évi bér 120 forint

azonnal kiadó.

142—3.3

Haidegger Ödön,

fűszerkereskedő.

Meghívó.

A nagybecskereki polgári lövészegylet folyó évi február hó 15-én esti 5 órakor a nagybecskereki takarékpénztár és előleges-szövetkezet helyiségében ide

közgyűlését

a következő tárgysorozattal tartja meg:

1. A választmány jelentése.
2. A zárszámadások bemutatása és pénztárnoknak a felmentvény megadása.
3. Az egylet feloszlata.

Ezen közgyűlésre az egyletnek tisztelt tagjait oly figyelmeztetéssel van szerencsém meghívni, hogy amennyiben a 15-ére kitűzött közgyűlésen az alapszabályok értelmében az egyleti tagok kétharmada nem jelennek meg, úgy e célra folyó évi február hó 22-én esti 5 órakor jelzett helyen megtartandó közgyűlésen megjelennő tagok jogérvényesen fognak határozni.

Nagybecskerek, 1901. évi február hó 8-án.

Tagtársi üdvözléssel:

Franz J. L.

főlövész-mester.

160—1.1

Tanonc.

Jó házból való, legalább egy két középiskolát végzett fiu felvetetik a PLEITZ FER. PÁL könyvnyomdába. 115—x.